

Світлана Каленська
докторс.-г. наук, професор;
Роман Сачок
аспірант;

Національний університет біоресурсів та природокористування України

АДАПТИВНІСТЬ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ ТА УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ПРОДУКТИВНОСТІ ЧЕРЕЗ ТЕХНОЛОГІЧНІ І ЕКОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ

Кукурудза займає III місце за кількістю посівних площ в Україні. Дана тенденція зберігається протягом останніх років незважаючи на різку зміну клімату. Щороку погодні фактори стають новими викликами для аграрії, 2021 рік також не був виключенням – затяжна холодна весна, низькі температури повітря, пізнє відновлення вегетації, надлишок опадів змусили виробників висівати кукурудзу в більш пізні терміни. Довелось адаптувати технологію вирощування та більш зважено підбирати посівний матеріал.

Правильно підібране насіння кукурудзи відповідно до ґрунтово-кліматичних умов та технології господарства є основою майбутнього врожаю. Обираючи між сортами та гібридами варто розуміти, що саме гібриди кукурудзи мають більш виражені переваги, до яких можна віднести підвищену стійкість до хвороб, відмінну посухостійкість та високу продуктивність. Високоякісне насіння гібридів кукурудзи має додатковий захист від хвороб та шкідників, а також забезпечене мікро- та макроелементами для швидкого стартового росту за рахунок заводського протруєння.

Аграрії змушені впроваджувати зміни в технології вирощування за рахунок строків та густоти посіву. Обираючи між ранніми та оптимальними строками варто зважити їх переваги та недоліки. Ранній посів несе ряд ризиків, адже температура ґрунту може знижуватись $< 8^{\circ}\text{C}$, що впливає на період проростання насіння та його польову схожість, а ослаблені рослини можуть вражатись хворобами та шкідниками, так як протруйники з часом втрачають свою ефективність. За раннього посіву є ризик повного пересіву поля, та все ж виробники змушені йти на такий крок, так як в цей період ґрунт в достатній мірі забезпечений вологою, а великі площі кукурудзи в господарстві та обмежена кількість техніки вимагають здійснювати посів. Оптимальний посів є більш стабільним з точки зору температур, але ризикованим на наявність вологи в ґрунті. А вивчення різної густоти посіву допомагають обрати варіант, що буде більш підходящим для ґрунтово-кліматичних умов певного поля в середньозваженому періоді (3–5 років). Тому актуальність дослідження строків, густоти посіву та правильного гібрида в умовах господарства є надзвичайно важливим.

Дослідження проводяться в умовах Житомирської та Вінницької областей на базі 3-ох господарств, з використанням насіння компанії Bayerбренду Dekalb: ПСП «Новоселиця» (с. Почуйки, Попільнянський р-н, Житомирська обл.), де

переважають чорноземи; СТОВ «Колос» (с. Хоменки, Шаргородський р-н, Вінницька обл.), де переважають опідзолені ґрунти; СТОВ СП «Соняшний Двір» (с. Сиваківці, Вінницький р-н, Вінницька обл.), де переважають опідзолені ґрунти. В даних господарствах було закладено ідентичні досліди з раннім та оптимальним строком посіву, густиною посіву та різною масою тисячі насіння.

Гібриди ДКС4178, ДКС3609, ДКС4098, ДКС4598 на локації СТОВ «Колос» за раннього строкусівби показали врожайність на 10–15 ц/га порівнюючи з оптимальними термінами. ДКС4598 в ПСП «Новоселиця» при ранніх строках посіву показав 176 ц/га, а при оптимальному 170 ц/га. Дослід з густотами 65, 70, 75 тис. насінин на га було закладено на гібриді ДКС4178. За попередніми результатами даний гібрид потребує більш оптимальних густот на рівні 70 тис. насінин на га, що дає змогу отримати на 5–8 ц/га більше ніж на ділянках з густотами 65 та 75 тис. насінин на га. На полігоні з різними масами тисячі насінин гібриду ДКС4351 було визначено, що маса тисячі 278 має переваги в урожайності над масою тисячі 211, 112,8 та 109,6 ц/га відповідно в СТОВ СП «Соняшний двір», а також 153,1 та 149,7 ц/га відповідно в ПСП «Новоселиця».

Отже для підбору правильного гібриду потрібно кожного сезону випробовувати нові гібриди на своїх демоділянках для відбору кращих гібридів та впровадження їх в свою сівозміну. Ми в свою чергу плануємо продовжити вивчати роль гібридів кукурудзи в управлінні формування продуктивності через технологічні та екологічні фактори.